

Factsheet economische crisis

2^e kwartaal 2012

Kort samengevat

Ieder kwartaal factsheet economische crisis

Vanwege de voortdurende economische crisis is er behoefte aan inzicht in de gevolgen ervan voor de gemeente 's-Hertogenbosch. De afdeling Onderzoek & Statistiek brengt daarom ieder kwartaal een factsheet uit. Daarin komen drie thema's aan bod: economie, 'arbeidsmarkt en inkomen' en 'woningmarkt en vastgoed'. Per thema zijn de meest actuele feiten en ontwikkelingen weergegeven.

Gevolgen recessie steeds beter zichtbaar in 's-Hertogenbosch

Volgens de meest recente raming van het CBS is Nederland uit de recessie. Er is echter nog weinig reden tot juichen. De onderliggende cijfers zijn weinig rooskleurig en er is nog steeds sprake van een laagconjunctuur. Uit de voorliggende factsheet blijkt dat de gevolgen van de recessie in 's-Hertogenbosch steeds beter zichtbaar worden. De nieuwste cijfers laten zien dat:

1. De Nederlandse economie iets gegroeid is

Ten opzichte van het 1^e kwartaal 2012 is het BBP opnieuw met 0,2% gegroeid. De lichte groei in de eerste helft van 2012 volgt op een krimp in de tweede helft van 2011. Nederland is uit de recessie, maar zit nog steeds in een periode van laagconjunctuur. Ten opzichte van een jaar geleden is de economie bovendien 0,4% gekrompen. Ook het consumentenvertrouwen is in het 2^e kwartaal weer verder gedaald.

2. Er veel starters maar ook veel opheffingen zijn

De laatste cijfers laten zien dat het aantal werkzame personen tussen april 2010 en april 2011 is afgenomen¹ met 460 personen (-0,5%) tot 96.100. In dezelfde periode is het aantal bedrijven iets toegenomen; met 190 (1,8%) tot 10.880. Uit de kwartaalcijfers van de Kamer van Koophandel blijkt dat in de eerste helft van 2012 de bedrijfsdynamiek hoog is met een vrij hoog aantal starters (680) en oprichtingen (310). Door het eveneens hoge aantal opheffingen (590) is het groeisaldo² lager dan in de eerste helft van 2011. In het 2^e kwartaal van 2012 is een relatief groot deel van de opheffingen veroorzaakt door faillissementen.

3. Het aantal niet werkende werkzoekenden iets afgenomen is

Ten opzichte van het 1^e kwartaal 2012 is het aantal bij het UWV WERKbedrijf ingeschreven niet werkende werkzoekenden iets afgenomen. Het aantal niet werkende werkzoekenden is wel nog hoger dan een jaar geleden: eind juni 2012 waren het er 4.294. Het werkloosheidspercentage in 's-Hertogenbosch is met 6,3% hoger dan het landelijk gemiddelde van 5,9%.³ Het aantal WWB en WIJ uitkeringen is in het 2^e kwartaal op hetzelfde niveau gebleven. Het aantal aanvragen voor de bijzondere bijstand is iets gedaald.

4. De situatie op de woningmarkt zorgelijk blijft

Kwartaal na kwartaal verslechtert de situatie op de woningmarkt. Het 2^e kwartaal is hierop geen uitzondering. Eind 2^e kwartaal staat er wederom een recordaantal woningen te koop: 1.840. Bijna de helft hiervan (46%) zijn appartementen. De NVM-cijfers laten ook zien dat er in het 2^e kwartaal weer iets meer woningen verkocht zijn (210) dan in het 1^e kwartaal, maar dat de transactieprijs de laagste prijs is in vijf jaar tijd. In het 2^e kwartaal van 2012 zijn er vrij veel (211) nieuwe woningen opgeleverd. In dezelfde periode zijn er 42 bouwvergunningen afgegeven.

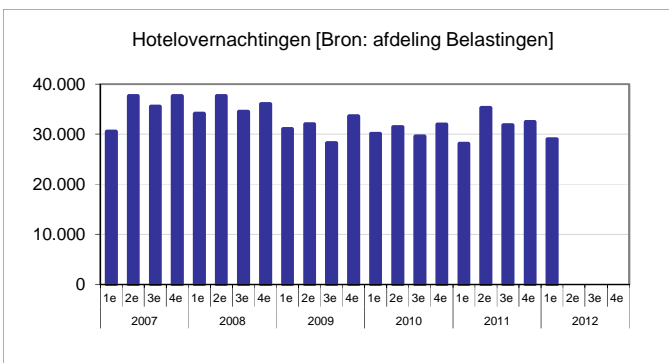
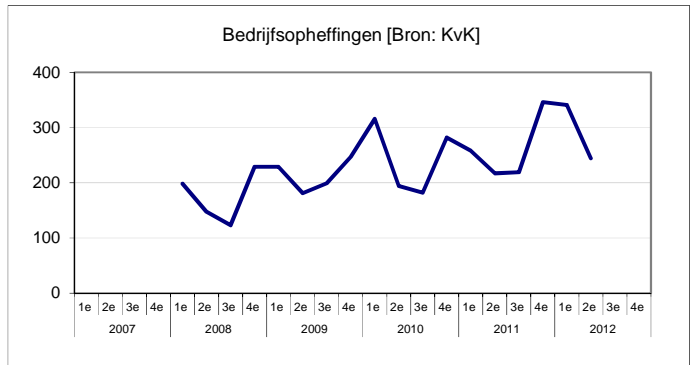
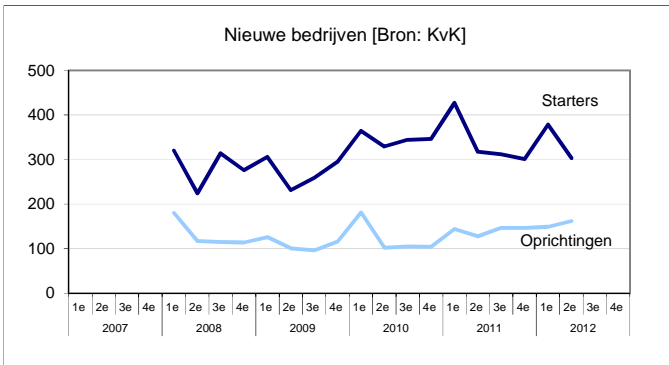
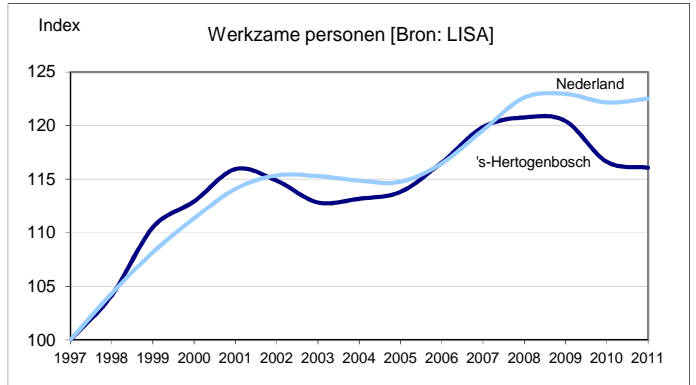
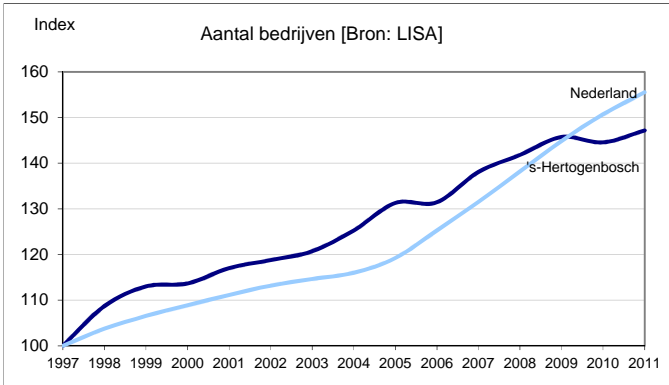
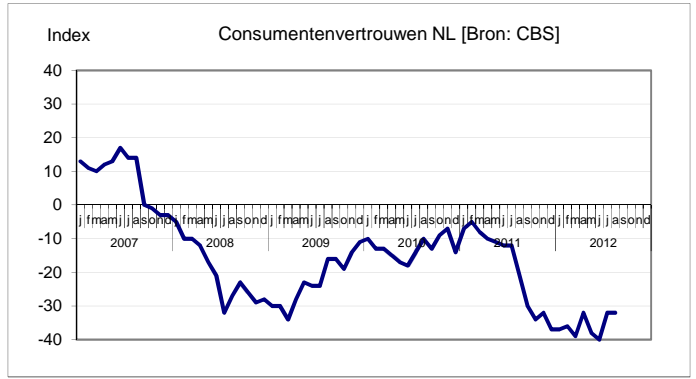
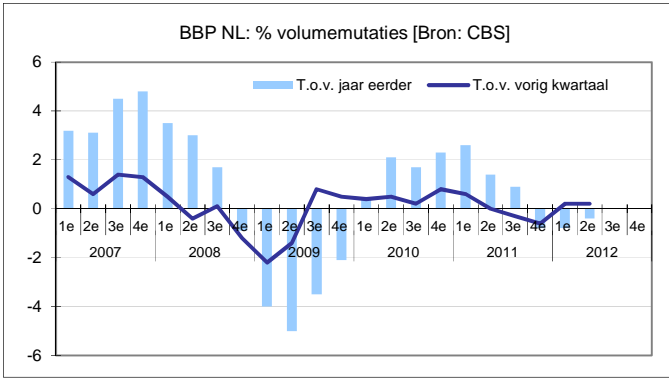
5. Er meer leegstand van kantoorruimte is

Volgens de meest recente cijfers van DTZ is het leegstandspercentage van kantoren in 's-Hertogenbosch toegenomen tot 10,4% (medio 2012). Landelijk gezien is het 14,1%.

¹ Bron: het vestigingenregister. Deze cijfers komen één maal per jaar beschikbaar.

² Starters + oprichtingen – opheffingen.

³ De nieuwste cijfers laten weer een stijging van het aantal niet werkende werkzoekenden zien.

Economie

Nederlandse economie opnieuw iets gegroeid

- Volgens de meest recente raming van het CBS is de Nederlandse economie in het 2^e kwartaal van 2012 met 0,4% gekrompen ten opzichte van een jaar eerder.
- Ten opzichte van het 1^e kwartaal van 2012 is de economie in het 2^e kwartaal echter met 0,2% gegroeid. Ook in het 1^e kwartaal was de groei 0,2%. Deze beperkte groei in de eerste helft van 2012 volgt op een krimp in de tweede helft van 2011. Ondanks de lichte groei zit Nederland nog steeds in een periode van laagconjunctuur.

Consumentenvertrouwen verder gedaald

- Na een korte opleving in april is het consumentenvertrouwen in mei en juni weer verder gedaald. De stemming onder consumenten was eind juni net zo slecht als tijdens het historische dieptepunt in juli 2003⁴.
- Consumenten waren in juni somberder over het algemeen economisch klimaat dan in mei. Consumenten waren vooral pessimistischer over de economische situatie in de komende 12 maanden. Hun stemming over het economisch klimaat in de afgelopen 12 maanden verslechterde ook, maar minder. Behalve over de economie waren consumenten ook wat somberder over hun eigen financiële situatie.

Iets minder werkzame personen

- Uit het vestigingenregister blijkt dat tussen april 2010 en april 2011 het aantal werkzame personen in 's-Hertogenbosch is afgenomen met 460 personen (-0,5%) tot 96.100. In dezelfde periode is het aantal werkzame personen in Nederland toegenomen met 0,3%.
- Tussen april 2010 en april 2011 is het aantal bedrijven in 's-Hertogenbosch toegenomen tot 10.880. Dit betekent een toename van 190 bedrijven (1,8%). De landelijke cijfers laten hier een toename zien van 3,2%.

Veel starters maar ook veel opheffingen

- In de eerste helft van 2012 zijn er ruim 680 starters bijgekomen. Vooral het aantal starters in het 1^e kwartaal van 2012 was hoog: 380.
- Ook het aantal overige oprichtingen⁵ ligt redelijk hoog. In het 2^e kwartaal zijn er in 's-Hertogenbosch 160 nevenvestigingen en dochterondernemingen van bestaande bedrijven opgericht. Dat zijn er iets meer dan in het 1^e kwartaal.
- Daarnaast zijn er in de eerste helft van 2012 bijna 600 bedrijven opgeheven. Van deze opheffingen was ongeveer 7% het gevolg van een faillissement. Met name in het tweede kwartaal van 2012 was het percentage opheffingen door faillissement hoog: 12,3%.
- Alles bij elkaar lag het groeisaldo⁶ in de eerste twee kwartalen van 2012 (410) lager dan in de eerste helft van 2011 (540). Dit komt vooral door het hogere aantal opheffingen.

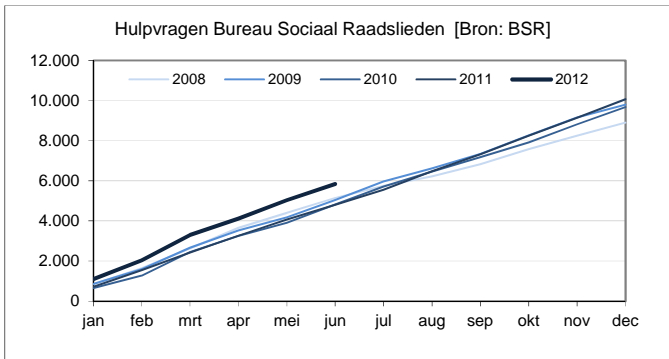
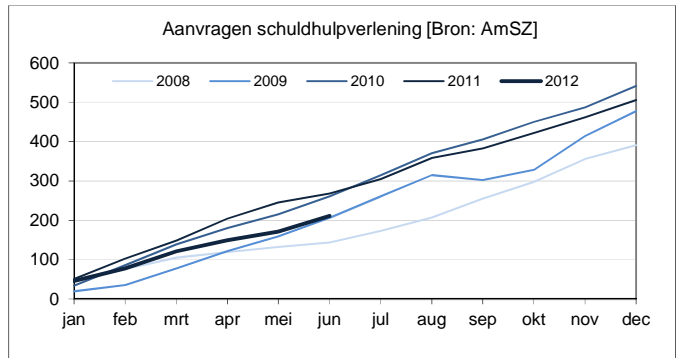
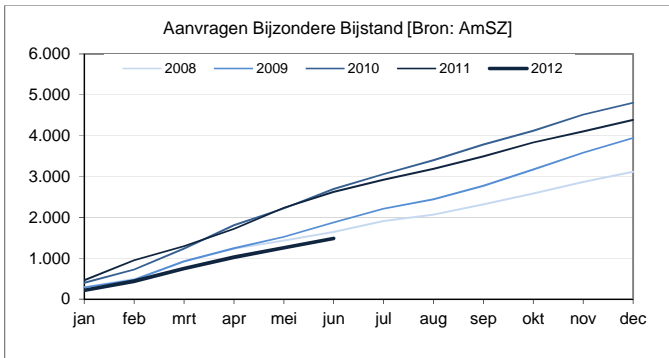
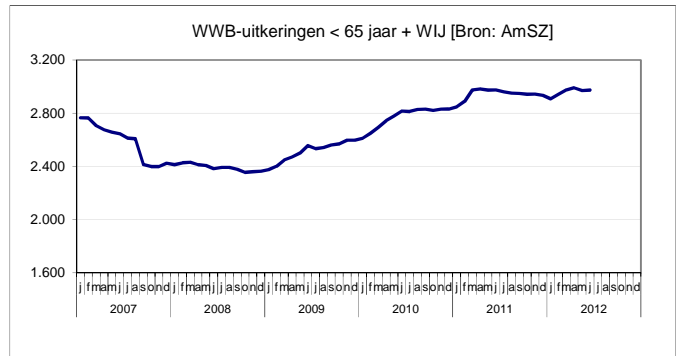
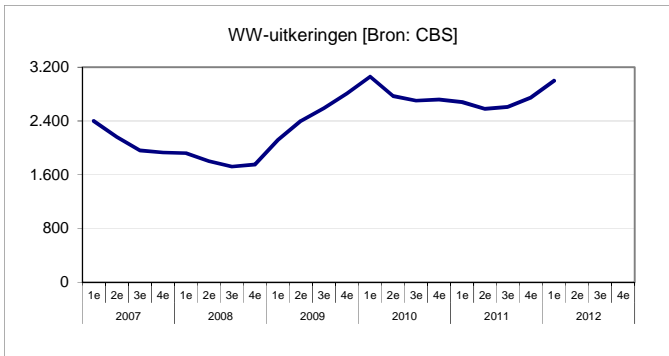
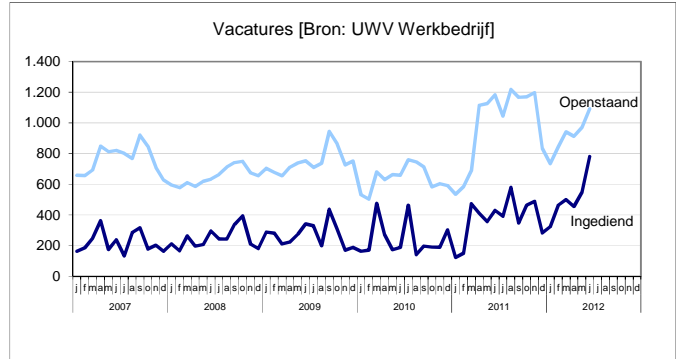
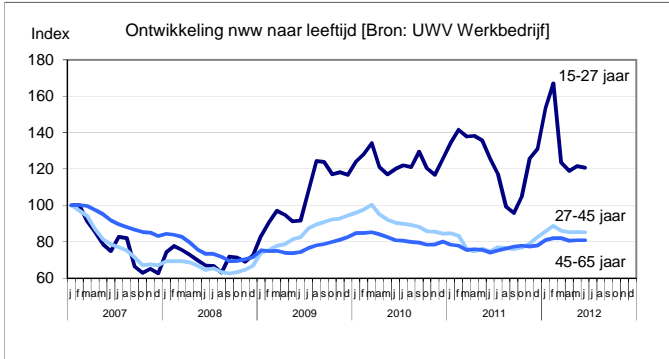
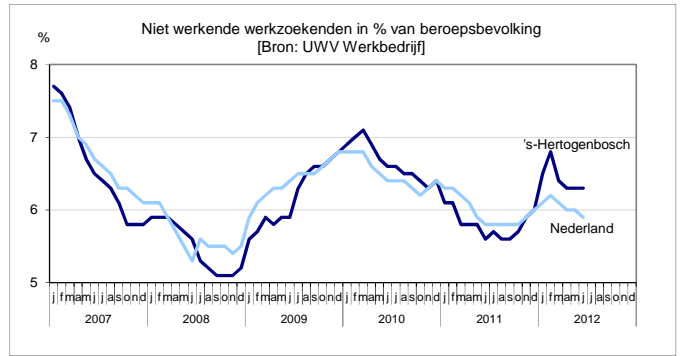
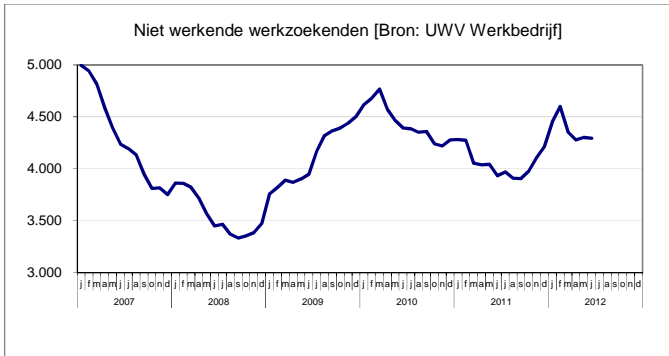
(Zakelijk) toerisme blijft laag

- In het 1^e kwartaal 2012 zijn er bijna 29.000 hotelovernachtingen geweest. Dit zijn er minder dan in voorgaande kwartalen. Overigens is het aantal hotelovernachtingen in het 1^e kwartaal over het algemeen lager dan in de andere drie kwartalen.
- Voor het 2^e kwartaal 2012 zijn nog niet alle cijfers bekend. Die cijfers worden in de volgende factsheet - 3^e kwartaal 2012 - gepresenteerd.

⁴ De nieuwste cijfers van het CBS laten zien dat het consumentenvertrouwen in het 3^e kwartaal 2012 weer is toegenomen.

⁵ Dit zijn nevenvestigingen en dochterondernemingen van bestaande bedrijven.

⁶ Starters + oprichtingen – opheffingen.

Arbeidsmarkt en inkomen

Aantal niet werkende werkzoekenden iets afgenomen

- Na een toename in het 1^e kwartaal 2012 is het aantal bij het UWV WERKbedrijf ingeschreven niet werkende werkzoekenden (NWW) in het 2^e kwartaal 2012 weer iets afgenomen. Eind juni 2012 waren er 4.294 niet werkende werkzoekenden. Dit zijn er echter nog wel meer dan een jaar eerder (3.935).⁷
- De afname komt vooral voor rekening van het aantal werkzoekende mannen. Kijkend naar de leeftijdsgroepen zien we dat vooral het aantal werkzoekende 45-plussers is afgenomen. Maar ook in de andere leeftijdsgroepen is sprake van een lichte daling.
- Het werkloosheidspercentage⁸ in 's-Hertogenbosch is nagenoeg gelijk gebleven. Aan het eind van het 2^e kwartaal 2012 was 6,3% van de beroepsbevolking werkloos. Dit percentage is hoger dan het landelijk gemiddelde (5,9%), maar lager dan in drie van de vier andere grote Brabantse steden⁹.

Aantal vacatures bij het UWV WERKbedrijf sterk toegenomen

- Het aantal bij het UWV WERKbedrijf ingediende vacatures¹⁰ lag in het 2^e kwartaal 2012 (1.780) een stuk hoger dan in het 1^e kwartaal (1.290). Vooral in juni zijn er veel vacatures ingediend: de afgelopen 5 jaar is het aantal ingediende vacatures nog nooit zo hoog geweest.
- Ook het aantal openstaande vacatures is sinds begin dit jaar toegenomen. Eind juni stonden er 1.090 vacatures open.

Aantal WWB¹¹ uitkeringen nagenoeg gelijk

- In het 2^e kwartaal 2012 is het aantal WWB-uitkeringen ongeveer gelijk gebleven. Het aantal uitkeringen ligt exact even hoog als een jaar geleden.
- Het aantal WW-uitkeringen is in het 1^e kwartaal weer verder toegenomen. Eind 1^e kwartaal 2012 hebben 3.000 mensen een WW-uitkering. Een jaar geleden waren dit er 2.680. De cijfers van het 2^e kwartaal zijn nog niet beschikbaar.

Minder aanvragen bijzondere bijstand

- In het 2^e kwartaal 2012 zijn iets minder aanvragen voor bijzondere bijstand binnengekomen dan in het kwartaal daarvoor. Het totaal aantal aanvragen in 2012 ligt tot nu toe een stuk lager dan in voorgaande jaren. Dit komt waarschijnlijk vanwege de in 2011 geïntroduceerde inkomenstoets.
- Ook het totaal aantal aanvragen voor schuldhulpverlening ligt tot nu toe lager dan in 2010 en 2011. In het 2^e kwartaal van 2012 is er 90 keer schuldhulpverlening aangevraagd. Dat is minder dan in het voorgaande kwartaal.

Aantal hulpvragen Bureau Sociaal Raadslieden weer op oude niveau

- Het Bureau Sociaal Raadslieden (BSR) helpt burgers door ze te ondersteunen bij het vinden van hun weg in wet- en regelgeving. In het 1^e kwartaal 2012 kwamen er relatief veel hulpvragen binnen. In het 2^e kwartaal was het aantal hulpvragen weer terug op het oude niveau.
- Ook het aantal klanten was in het 2^e kwartaal van 2012 weer iets lager dan in het 1^e kwartaal.

Iets minder gebruikers voedselbank

- In het 2^e kwartaal van 2012 maakten in totaal ruim 790 volwassenen en kinderen gebruik van de voedselbank. Dat zijn er iets minder in het kwartaal daarvoor. Wel is er sinds maart sprake van een lichte toename.

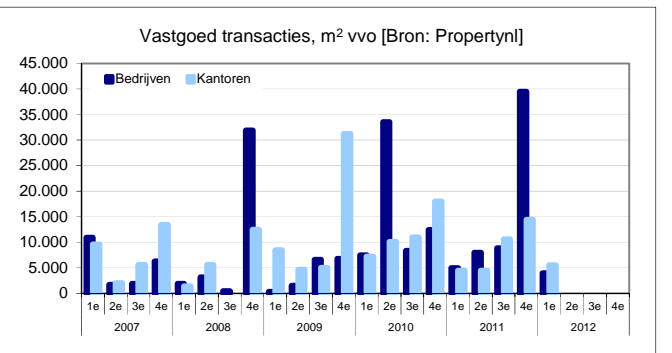
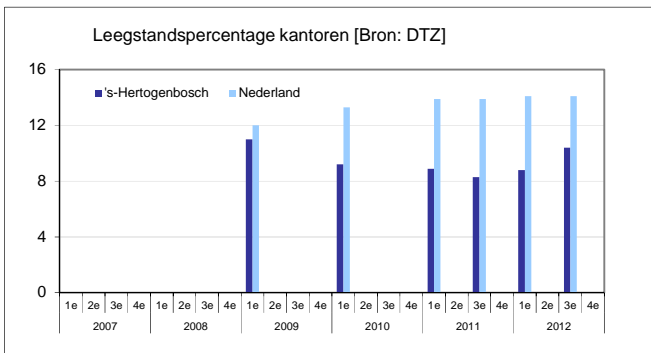
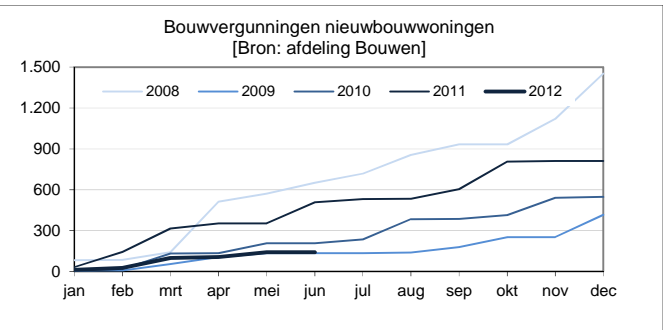
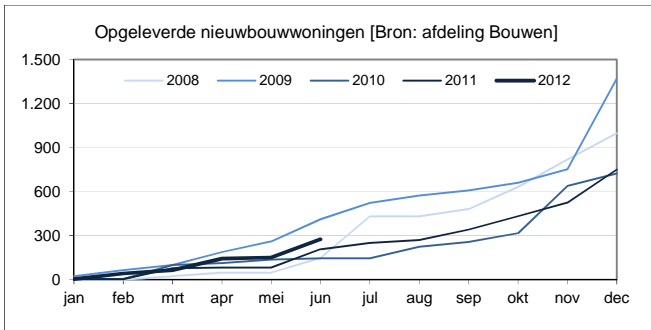
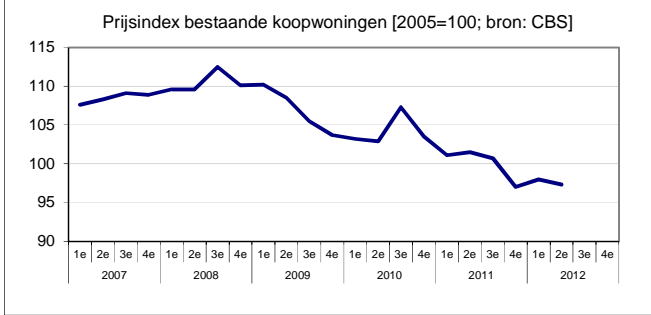
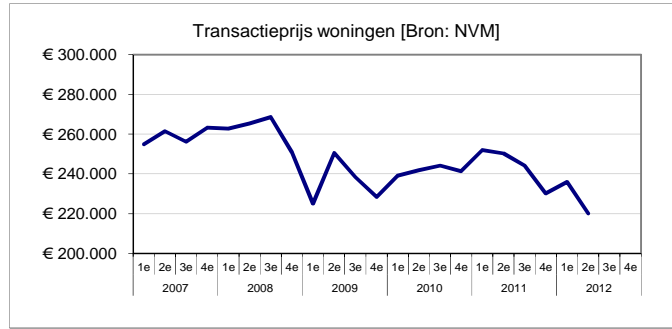
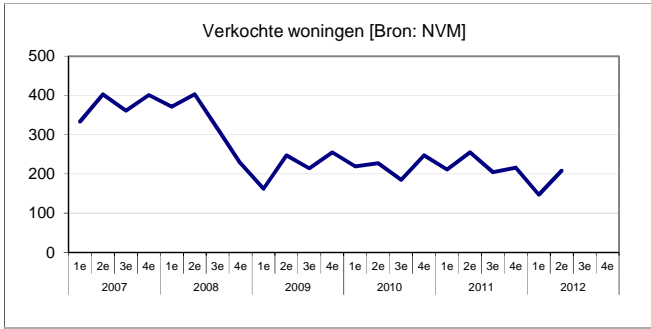
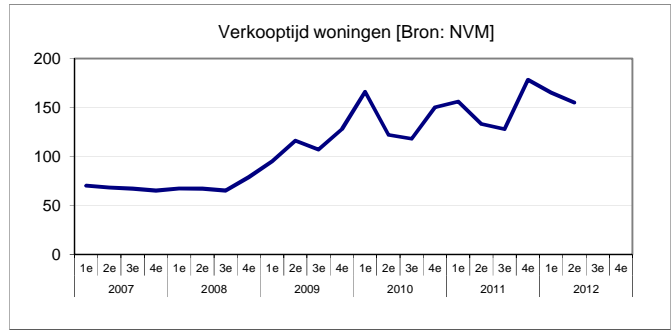
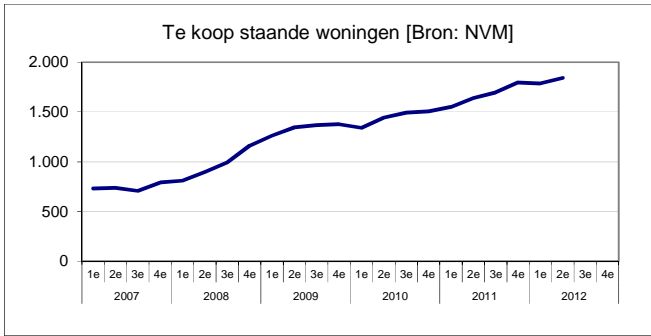
⁷ De nieuwste cijfers laten weer een stijging van het aantal niet werkende werkzoekenden zien.

⁸ Uitgedrukt in percentage van de beroepsbevolking.

⁹ Breda 6,2%, Eindhoven 7,3%, Helmond 7,6%, Tilburg 6,4%.

¹⁰ Dit is naar schatting ongeveer 30% van het totale aantal vacatures.

¹¹ Aantal uitkeringen in het kader van de Wet Werk en Bijstand.

Woningmarkt en vastgoed

Aanbod bestaande koopwoningen weer verder toegenomen

- Het aantal te koop staande woningen blijft toenemen. Eind 2^e kwartaal 2012 is een nieuw recordaantal bereikt van 1.840, zo blijkt uit cijfers van de NVM¹². Vooral het aantal te koop staande appartementen blijft gestaag toenemen. Eind 2^e kwartaal was 46% van de te koop staande woningen een appartement.
- Er staan nu 200 woningen meer te koop dan een jaar geleden.

Aantal verkochte woningen iets aangetrokken

- Sinds het 2^e kwartaal van 2009 schommelt het aantal verkochte woningen per kwartaal rond de 200 – 250. Het 1^e kwartaal 2012 was hierop een uitzondering, met 150 verkochte woningen. Inmiddels is het aantal verkochte woningen weer iets aangetrokken. Het 2^e kwartaal 2012 zijn er 210 woningen verkocht.
- De transactieprijs voor de gemiddelde woning schommelt van kwartaal tot kwartaal omdat het om vrij beperkte aantallen gaat. Sinds 2009 varieert de kwartaalprijs tussen de € 225.000 en € 250.000. Dit kwartaal valt de mediane transactieprijs daar buiten: € 220.059. Dit is de laagste prijs in vijf jaar tijd.
- Volgens de Prijsindex Bestaande Koopwoningen van het CBS¹³ vertonen de huizenprijzen in 's-Hertogenbosch sinds het 3^e kwartaal van 2008 een dalende trend. Sinds het 4^e kwartaal van 2011 liggen de verkoopprijzen onder het niveau van 2005.
- De verkooptijd van de in het 2^e kwartaal 2012 verkochte woningen is weliswaar iets gedaald, maar blijft hoog: gemiddeld 155 dagen. Vooral de looptijd van vrijstaande woningen was naar verhouding laag: 140 dagen (216 dagen in het 1^e kwartaal). Tussenwoningen werden in het 2^e kwartaal het snelst verkocht; gemiddeld 111 dagen.

Weinig bouwvergunningen afgegeven

- In het 2^e kwartaal 2012 zijn er bouwvergunningen afgegeven voor 42 woningen. Dit zijn er minder dan in het eerste kwartaal (99). In de eerste helft van 2012 zijn er nu dus in totaal 141 bouwvergunningen afgegeven.
- In het 2^e kwartaal zijn er beduidend meer nieuwe woningen opgeleverd (211) dan in het 1^e kwartaal (64). Dit betekent dat er in de eerste 6 maanden van 2012 275 woningen zijn opgeleverd. Dit is redelijk vergelijkbaar met voorgaande jaren.

Lichte stijging aantal huisuitzettingen

- Uit cijfers van de drie grote woningcorporaties¹⁴ in 's-Hertogenbosch blijkt dat het aantal huisuitzettingen de laatste jaren afneemt. In 2007 en 2008 vonden er in totaal 48 huisuitzettingen plaats. In 2009 en 2010 is dit gedaald naar respectievelijk 38 en 26. In 2011 is weer een toename te zien: 34 huisuitzettingen. Deze zijn grotendeels het gevolg van huurachterstand.

Leegstandspercentage kantoren neemt toe

- Het leegstandspercentage van kantoren is in 's-Hertogenbosch toegenomen tot 10,4% (medio 2012). Landelijk gezien is het 14,1%.
- In het 1^e kwartaal 2012 werd ruim 5.500 m² vloeroppervlak aan kantoorruimte verhuurd of verkocht. Aan bedrijfsruimte was dit bijna 4.000 m². Dit is (veel) minder dan in het vorige kwartaal, maar vergelijkbaar met het 1^e kwartaal 2011. De cijfers voor het 2^e kwartaal zijn (nog) niet bekend.

¹² Het marktaandeel van de NVM is ongeveer 70 á 80% van alle te koop staande woningen. De NVM-cijfers over het laatste kwartaal zijn altijd *voorlopige* cijfers.

¹³ Het 'meetmoment' van het CBS is later in de tijd (inschrijven hypotheekakte) dan het 'meetmoment' van de NVM. Verder gaan de cijfers van het CBS over alle koopwoningen.

¹⁴ Zayaz, Brabant Wonen en De Kleine Meierij.